

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

**Hvad det har at betyde at komme
til Universitetet.**

Udviklet i en
akademisk Tale

til de ved Universitetet nylig optagne Studenter.

Af

Dr. Frederik Christian Sibbern,
Professor i Philosophien.

Kjöbenhavn.

Paa Forfatterens Forlag.
Trykt hos Fabricius de Tengnagel.
1836.

Hvad jeg mange Gange ved Universitetet, snart kortere, snart udførligere, i een eller nogle Indledningsforelæsninger, har foredraget for de unge Studenter, der første Gang skulde høre Forelæsninger ved Universitetet, det har jeg i Aar samlet og sammentrængt i den akademiske Tale, jeg skulde holde paa Dansk. Den Omstændighed, at den sidste Jubelfest medførte, at de nylig optagne akademiske Borgere ikke kunde proclameres ved Reformationstesten, bag efter Reformationstalen, hvilket ellers aarlig pleier at skee, men at en egen Høitidelighed for deres Skyld maatte holdes, hvilket skeede den 23 Novbr., tillod, at en længere Tid, end sædvanlig, kunde anvendes til denne Act, og maatte baade give mig Ret til, og være mig Opfordring til, i en ikke ganske kort Tale at handle om, hvad det vil sige, at komme til Universitetet. Denne lader jeg nu herved trykke. Men da den er bestemt til at læses ei blot af Dem, som den denne Gang holdtes for, men af Alle, som længere hen i Tiden ville komme til Universitetet, saa har jeg paa Titelen ikke nævnet nogen speciel Tid og Anledning, i hvilken den er holdt; og har ogsaa i selve Talen ladet alt Det bortfalde, hvad der var aldeles temporært. Derfor læses her ikke Begyndelsen, hvori jeg, bemærkende, at

det var paa den nuværende Decani Begne, jeg skulde foretage Acten, fordi han ved Sygdom holdtes fængslet indenfor sine Døre, udtalte Onsker for denne, som Videnskabsmand, Embedsmand, akademisk Lærer og kjær Collega og Dngangsvæn, blandt os høit agtede Mand*). Ogsaa har jeg her ladet bortfalde den korte Beretning om Udfaldet af examen artium i Uar, samt alle de Navne, som det hørte til selve Acten at nævne, og har forandret den endelige Proclamation, til hvis Form det ellers hører, at Taleren nævner sig selv ved Navn og Embedstitel.

Man pleier at ende de akademiske Taler, som holdes paa Latin, med det Ord: Dixi, hvilket betyder saa Meget, som: det være hermed sagt. Dette maa jeg bemærke, for at man kan forstaae, hvorfor jeg har endt nærværende Tale med de Ord, hvormed den slutter.

Kjøbenhavn den 25de November 1836.

Sibbern.

---

*) Botanikeren Etatsraad Hornemann.

Det er overdraget til mig i Dag at foretage Proclamationen af de unge Studerende, som i dette Efteraar ere blevne optagne til akademiske Borgere her ved Universitetet. Dillige skal jeg tildele Dem, der ved den nylig sluttede anden Examen have udmærket sig, det dem tilkommende *encomium publicum*. Men forinden bør jeg for de unge Studenters Skyld tale Noget om, hvad det har at betyde at komme til Universitetet, og træde ind i den nye Livsbane, som dermed begynder. Men da Det, jeg saaledes har at sige, især skal høres af disse unge akademiske Borgere, saa haaber jeg, at de høiærværdige, høithædrede Herrer, der ere her tilstede i Dag, som vore akademiske Gæster, jeg haaber, at mine, ei blot ved Embedets, men og ved et skjønt og hjært venffelabeligt Bekjendtskabs Baand, nøie med mig forbundne Colleger, jeg haaber, at alle de her tilstedeværende ældre akademiske Borgere, hvoriblandt jeg tæller saa mange mig kjære Commilitoner, jeg haaber, at de Alle ville tillade, at jeg henvender Ordet ligefrem og allene til de unge Studerende, for hvis Skyld jeg udtaler det.

Altsaa til Eder henvender jeg Talen, I, som nu have forladt Skolen, være det en offentlig eller en privat Underviisnings Skole, og ere komne her til os, for nu at studere her ved Universitetet. Jeg hilser Eder alle med Glæde. Jeg kan ei tænke paa det Liv, I nu skulle gaae ind i, uden at

minde, hvilke skønne Dage mit Studenterlivs bedre Aaringer have været for mig. Jeg synes mig atter at fornemme hine foraarstigtige Luftninger, hvori jeg da daglig levede. Af Utallige, som nu i mange Embeder ere virksomme, dygtige Mænd, kunne I, om I have Veilighed til at bringe dem til at tale om denne Periode i deres Liv, erfare, med hvilken Glæde de minde disse Aaringer. Og det er intet Under. Det var jo den Tid, da Ideernes herlige Fylde aabnede sig for dem, da de heelt og frit kunde give sig hen i, og gave sig hen i, dette Ideernes friske Liv i dem, og da de tillige levede i mange skønne Ungdomsforbindelser med ligefindede Jevnaldrende, medens ogsaa Eldres Dmgang paa mange skønne Maader aabnede sig for dem. Det var den Tid, da Livet først udfoldede sin aandelige Rigdom for dem paa mange Maader. Selv af Eder ville Mange kunne have en Forudsølelse af Det, jeg her siger.

Men lad mig nu gaae til at tale til Eder om, hvad det har at sige, at forlade Skolen og komme til Universitetet; jeg mener især, hvad det har at betyde med Hensyn til Aandens Udvikling.

Jeg vil med saa Ord udtale, hvad der er det Første heri. I skulle gjøre et stort Skridt i Henseende til Overgangen fra at lære til at studere. Denne Forskjel er af stor Betydning. Den gaaer lidt efter lidt for sig; men et Hovedskridt i saa Henseende skeer ved Overgangen til Universitetet.

I have hidtil gennemgaaet en Deel Sprog og Videnskaber under Veiledning af Lærere, som have haft et dagligt Tilsyn med Eder. I have derved modtaget saare Meget af Det, hvad Mennekeheden i Aarhundreder har samlet af Kundskab og Erfjendelses Skatte, og hvad der hørte Aarhundrederes Flid og Arbeide, hvad der hørte mange store

Granskeres Anstrengelse og Genie til at udfinde og drage frem, deraf have J, med jevn god Flid, ved gode Egners Brug, kunnet tilegne Eder saare Meget i nogle Barndoms og Ungdoms Aar. J have rigeligen kunnet høste, hvor Andre have saaet. Men J have i det Hele tilegnet Eder Dette saaledes, som det blev Eder overleveret af Eders Lærere, der Skridt for Skridt have veiledet Eder. Hvad J skulde indprænte Eder, have J indpræntet Eder saaledes, som det blev Eder foreskrevet, endog Dag for Dag; hvad J skulde med egen Forstand overveie og indsee, det have J vel tilegnet Eder ved egen Tænkning, men dog ganske paa den Maade, som anvistes Eder. Dette kalder jeg blot at lære. Men nu skulle J veiledes til med mere Selvtænkning at behandle Videnskaberne, nu skulle J lære ret egentligen at studere: J skulle paa en mere selvstændig Viis tilegne Eder Det, som overleveres Eder, indtil J komme saa vidt, at J kunne vorde Videnskabernes frie, selvstændige Dyrkere. J skulle nu vænnes til at tilegne Eder Landens Gaver, Studiernes Rigdomme, paa en saadan Maade, at, hvad J erkjende, det skulle J erkjende, fordi J selv have prøvet det saa at være. Fra nu af skal efterhaanden mere og mere det egne indre Vidnesbyrd om det Erkjendtes Sandhed være det, J holde Eder til og bygge paa, ikke Andres Overleverelse, hvorimod J hidtil paa Tro og Love maatte modtage, hvad Andre gave Eder, og maatte stole paa, at de gave Eder det Rette. Til egen Prøvelse skulle J nu mere og mere kaldes. Til de Kilder, hvoraf Eders Lærere øste, skulle J nu ledes hen, for, saavidt muligt, at hente fra første Haand, hvad J forhen modtog gennem Andres Overleverelser. Ikke blot skal der af Sandhedens Rigdomme gives Eder saa Meget, som J kunne rumme, — Sandheden selv skal nu og være Eder Giveren. Hvad

J nu modtage, skulle J bære i Eders Indre, som Noget, der ved sin egen Sandhed har gjort sig gjældende hos Eder, ved sin egen Gylldighed har været Eder indlysende. Da modtage J det Sande i dets Sandhed, da er det selve Sandheden, i hvilken og for hvilken J leve. Hvad der gives Eder udenfra, gaaer da først Eders egen Sandhedsfølelses Prøve igjennem, og er Eder kun gylldigt, fordi det bærer dens hellige Præg. Og ind ad til i Eders Indre leve J da i selve de indenfra kommende Forkyndellers herlige Fylde, i hvilke en høiere Aand træder ud i Eders Indre. Og i og med denne indenfra kommende Aand gives det Eder nu saa meget mere at leve, som J mere og mere agte paa, at der er en saadan Aand i Eders Indre, og holde den hellig som saadan.

Til høiere aandelig Selvstændighed skulle J da stige. Livet lægges nu mere og mere i Eders egne Hænder. J skulle nu — det kan ei være Andet — lære selv at bære Livets Byrde, J skulle lære selv at være Eders egne Beiledere, Eders egne Styrere. Hiin større Frihed, hiin Uøseladelse af Stolens snævrere Baand, forundes Eder ei, for at nu Eders Liv skal gaae hen uden Styrer. Nei i en anden Styrers Haand skulle J nu mere og mere komme. Og i hvilken? J Eders egen. J skulle nu arbejde paa, selv at være mægtige i Eder selv og over Eder selv. Og som Eders egne Styrere, skulle J nu og mere og mere vorde Eders egne Lærere. Meget er det da, som man nu betroer Eder. Man betroer Eder Eders egne Sjæle. Tænker paa, hvad det vil sige, hvad det maa betyde for Dem, som fra Eders tidligste Tid af have elsket Eder, have kaldet Eder Deres, og nu med Deres Betsignelser have sendt Eder til Universitetet. Tænker paa, hvad J ere dem Skyldige! Glemmer ikke deres Kjærlighed; den ledsager Eder

paa hvert Skridt! Men tænk ogsaa paa Eder selv! I skulle nu lære selv at staa inde for Eder selv; og betænk nu, hvo Den er, som kommer til at lide meest, naar I nu ei handle vel med Eders egen Sjæl! Tænk da paa, hvor vigtig den rebelige Behandling af denne Eders egen, til Eder selv nu overgivne, Personlighed maa være Eder; og derfor tænk ogsaa daglig paa Vigtigheden af den akademiske Flid, den akademiske Arbeidsomhed og Stræbsomhed, som en udmærket Tænk med Rette har kaldet et væsentligt Stykke i den Studerendes Retskaffenhed eller Moralitet. Glemmer ikke, at I ere udkaarne fremfor Mange, til at udgjøre den udvalgte Deel af Landets Ungdom, som jeg vel tør kalde Dem, som det forundes at kunne indvie deres Liv til de herligste aandelige Studier. Maaskee der lever Mangen omkring i Landet, hvis Sjæl tørster efter at kunne komme engang og drikke af disse Kilder, indaande disse høie Steders Luft, røre sig i denne Fylde, optage i sig Alt, hvad der her tilstrømmer, men som ikke kan komme hid, og nu seer hen til Eder, og misunder Eder. Viser at I paaskjønne, hvad der er givet Eder!

Frihed — jeg har nævnet dette Ord — jeg vil dvæle ved det. Seer Eder om i de Forhold, hvori I nu træde ind! Lægger Mærke til, hvad denne Dvergang til Universitet fører med sig i Henseende til Eders Studiers Fortsættelse! Der anvises Eder vel endnu i Eders første akademiske Aar en bestemt Kreds af Studeringer, ved hvilke I skulle blive. I skulle midt i dette Eders første akademiske Aars Løb, og atter ved dets Ende, aflægge Regnskab for, hvad I have vidst at tilegne Eder af Kundskab og Videnskab i dette første Aar. Endnu overlades I i dette første Aar ei til den større Frihed til at styre Eders Studeringer, som siden vil staa Eder aaben. Det er en Mellemtilstand, en Dver-

gangstilstand, hvori I ville komme til at befinde Eder i dette første Aar. Men bemærker dog, i hvilke forandrede Forhold I komme ind! I skulle nu høre akademiske Foredrag. I skulle deraf lære og derved dannes. Men Ingen holder dagligt Tilsyn, eller daglig Control med Eder i saa Henseende. I kunne — for at jeg skal nævne Et — sidde med Pennen i Haanden ved disse Foredrag, for at nedskrive deraf, hvad I ville; men vil Nogen af Eder heller overlade sig til det frie Foredrags totale Virkning, uden at have Pennen i Haanden for at optegne — det staaer ham frit for. Overhovedet: hvorledes I tilegne Eder det Forebragne, deri kunne I følge Eders egen Aands Drift og Tilfald, kun at I søge at tilegne Eder det. Enhver lægge sig det til Rette paa sin eiendommelige Viis. Jo friere I gjøre det, naar I kun gjøre det virksomt og med Nidkjærhed, desto mere svare I til Navnet: Studerende. I det første Halvaar søres I ogsaa endnu kun til Studier, som ei ere nye for Eder, men ere Eder bekjendte. Men i skulle nu lære at behandle de samme Ting paa en anden Maade. Mange af Eder ville finde disse Eders første akademiske Studier lette. Bedrager Eder ikke! Bogter Eder for at finde dem for lette! Lader Eder ikke beføre i saa Henseende! Men betænk endnu desuden, at I herunder overhovedet skulle vænnes til at lære at høre, og lære at dannes ved, frie Foredrag! Ei for Det allene, hvad I deraf kunne tilegne Eder saaledes, at I kunne gjøre Regnskab derfor, skulle I høre disse Foredrag, nei, ogsaa for derved at dannes til akademisk Studium overhovedet. I skulle nu fornemme og lære at paastjønne Kraften af det frie Foredrag, der kommer af den af sin Videnskabs Indhold opfyldte Talendes Mund, og som for Den, der villigen og heelt giver sig hen dertil, ei kan erstattes ved nogen Læs-

ning. Forbandler Eder nu ikke atter til Saadanne, der kummerligen ville tage paa tredie, ja fjerde Haand, hvad I just skulle veiledes til at lære at øse saa nær ved Kilden, som mueligt!

Akademisk Frihed — jeg gjentager dette Ord, som saa gjerne høres. Hvad vil det sige? Først og fremmest Dette: Nu at kunne følge sin egen Sjæls indre Hu og Drift i Henseende til sine Studeringers hele Maade, selv at drive sine Studier, som man føler det at være meest egnet for Ens eiendommelige Natur, selv at lægge Planen for dem. Dog, troer derfor ikke, at I nu mindre skulle lære af Andre. Nei tværtimod; ogsaa i den Henseende skal Livet aabne et friere Rum for Eders Aand, at I paa rigeligere Maader fra mange Sider skulle kunne modtage, hvad I af Andre kunne lære. De friere akademiske Foredrag ville føre Eder ind i større og friere Aandens Regioner, og derved aabne Eders Sands mere ogsaa for Det, I af Andre kunne modtage. Og nu vil jeg her omtale en ny Side, som Eders akademiske Liv er at see fra. I skulle skulde en stor Deel, af hvad I nu skulle tilvinde Eder, og hvad I skulle vorde, til Eders akademiske Lærere, I skulle fremdeles skulde en stor Deel deraf til Eders egen selvstændige Stræben, idet I skulle vorde Eders egne Lærere, — derom har jeg talt. Men den frie Dmgang med saa mange forskjellige Jevnlige, den frie Dmgang med mange ældre Studerende, betyder ogsaa Meget i det Liv, som nu aabner sig for Eder, og I skulle skulde en stor Deel af Eders Udvikling og Dannelselse til Det, som kommer til Eder fra denne Side, og til de skjønne Venskabsforbindelser, som i denne Henseende kunne danne sig. Seer Eder om, seer hen til de mange ældre Kommilitoner, hvis Dine ere henvendte paa Eder! Meget Herligt og Godt skal tilskynde Eder fra

dem. Det er i denne Henseende ikke uden stor Betydning, at fra alle Landets forskjellige Dele unge Studerende samle sig paa dette ene Sted, og at her Studerende af meget forskjellige Fag, yngre og ældre, blandes imellem hinanden.

Men endnu er den Frihed, jeg nævnedes for Eder, at betragte i en anden Henseende. Den skal være Veien, der skal føre til hiin høiere Selvstændighed, som jeg ogsaa har nævnet allerede. Enhver, som i sit senere Livs Dage engang skal kaldes til at varetage Andres Vel, at paatage sig Omsorgen for dem, at lede og styre dem, i mange Henseender, maa i Tid lære at styre sig selv kraftigen, og at erhverve sig Livets høiere Fylde ved egen Anstrengelse. — Dog — om denne høiere Selvstændighed maa jeg tale nærmere. Jeg anseer det for at være ikke uden Betydning for Dem, som grunder over Livets dybere Forhold, at netop i den Alder, i hvilken det unge Menneske i organisk Henseende gjør Omgangen til at vorde Det, der allerede i hans Udvortes skal bebude den unge Mand, at netop i denne samme Livsperiode hos alle de til Studeringerne indviede Unge, som have nogen opvakt Sands, den philosophiske Driivt begynder at vaagne og gjøre sine Fordringer gjeldende. Den philosophiske Driivt siger jeg; men idet jeg nævner den, maa jeg gaae til at tale med Eder, saavidt det her og i Dag kan skee, om Philosophien — denne Videnskab, hvorom I, hvis I have med nogen Estertanke dvælet ved Det, som traadte Eder imøde ved Universitetet, have maattet spørge, hvoraf det dog kommer sig, at det Facultet, som først skal modtage Eder, og som indslutter Lærere af saa mange forskellige Fag, lader sig nævne efter denne ene blandt saa mange Videnskaber. — Det er fordi enhver Lærer i dette Facultet, ligesom ved det hele Universitet, maa føle sig kaldet til at deeltage i Philosopheringerne over Livets mangelunde

Gjenstande og Forhold, og fordi enhver af dem attraaer at kunne fortjene den Berømmelse, at han foredrager sin Videnskab med philosophisk Aand. Men hvorledes siger jeg Eder nu vel i dette Dieblif, hvad Philosophie er? Hvormed sammenligner jeg den for Eder? — Hvormed vel heller, end med det Sindbillede, som vi vide, at de Gamle*) tænkte sig paa Platons, hiin store Philosophs Grav, og hvormed de sammenlignede hans Sjæl, altsaa Sjælen af den philosophiske Tænkter, der som saadan ikke staaer tilbage for nogen af Oldtidens, Middelalderens og den nyere Tids philosophiske Tænkere, og fremfor alle Oldtidens Philosopher har faaet Navn af den guddommelige. Og hvilket Sindbillede var dette? Det var hiin kongelige Drn, hvis Billede derfor ei uden stor Grund er henffillet over Indgangen til denne Bygning. Med den tør jeg vel sammenligne Philosophien; thi, som den, skal Philosophien tage sin Flugt høit, men, som den, skal den tillige fra det høie Punkt, hvortil den hæver sig, kaste et skarpt, grantseende Blik hen over Jordens Egne.

Hvormed begynder den philosophiske Drivt og Stræben, naar den ret kraftigt vaagner? Hvorved har den lagt sig for Dagen til alle Tider?

Den driver os til at kalde os selv, og at kalde alle Tingene til Regnskab, at de maae vise, hvad de egentligen ere og betyde, hvad Mærke de, saa at sige, føre i deres Skjold, hvad Hjemmel de have til at gjelde for Det, de synes at gjelde for, hvorledes det egentligen staaer sig med dem. Philosophien vil trænge ind til de sidste Grunde og Grundforhold, for at derved Alt skal sees i sin rette Grund,

---

*) Ifølge et os i den græske Anthologie opbevaret Epigram, hvilket findes oversat af Herber i hans Samlings første Bog.

at det rette Lys skal komme til at falde paa Alt. Den vil derfor underkaste Alt en sidste Prøvelse, en Grundprøvelse, og vil kun kjende sig ved Det, som har kunnet gaae denne Prøvelse igjennem.

Hvilket Udtryk dog af den menneskelige Stræben efter Selvstændighed! — Utsaa Intet vil Philosophien lade staae, som det er givet. Alt vil den kræve til Regnskab, baade sig selv og alt Andet, baade Tænkerens eget Indre og den Verden, hvori han lever. Og hvad der skal gjælde, skal kun gjælde, fordi den prøvende Tænkter selv har bekræftet det saa at være. Bistnok kan Dette kun skee stykkeviis. Bistnok skildrer jeg her mere, hvad Philosophien vil være, og efter sin Idee skal være, end hvad den virkelig formaaer blandt os her paa Jorden at være. Men dog — hvilken Anmættelse! turde nogen sige. Skal da Selvstændighedsdriften gaae saavidt? — Jo! det skal den; — efter den philosophiske Tænkningens Bestemmelse skal den det. Men hvorfor? Bille vi da paa Titaners Viis bestorme Himmelen? Nei, vi ville kun af al Kraft trænge op til den, for at kunne sætte os ved den himmelske Herskers Fødder, og fra Sædet ved hans Fødder skue hen over al Verden.

See! saaledes er det. Hvi randsage vi Alt? Er det ikke for at prøve det i dets Sandhed? Om det er sandt, om det bærer Sandhedens Præg og Mærke, om det hører Sandhedens Rige til, det ville vi randsage. Dertil er det, vi sigte. Utsaa kun derfor gaaer hiin Selvstændighedsdrift saa stærkt frem, for at vi kunne komme i den rette sande Herres Bold. For at Sandheden og kun den allene kan raade og blive mægtig i os, for at vi ganske kunne høre den, og den allene til, for at det Sande nu og maa lyse for os i sin Sandhed — derfor randsage, prøve, ja tvivle vi. Hvad er det, at vi prøve, Andet, end

at i og gennem os Alt kaldes til Sandheds egen Prøvelse. At gjøre Dette paa en dybt indtrængende og paa en altomfattende Maade, dertil sigter Philosophien. Derfor er den en Verdens-Anskuelse — derfor er den en Tingenes Beskuelse fra Guddommens Standpunct, saavidt vi formaae at opløfte os dertil.

Forsaavidt vi formaae at opløfte os dertil: lad mig gjentage disse Ord. I Sandhed, med Rette minder Apostelen os om, at al vor Erkjenden er Stykværk og al vor begejstrede Tale Stykværk. Dette gjelder om vor Biben om de jordiske Gjenstande og om vor Biben om de Gjenstande, der høre den himmelske Tingenes Orden til. Ved disse sidste især minder os Apostelen med Rette om, at vi ikke skue dem fra Ansigt til Ansigt. Men der er Noget, hvori den stykkevise Erkjenden samler sig til en levende Totalitet i sit indre Hjertepunct; og dette er — i alle andre høiere Henseender den levende Følelse for Sagen, men i de høieste Henseender er det den af en saadan levende Følelse udspringende Tro. Denne maatte jeg ei undlade at nævne, idet jeg talte til Eder om Philosophiens Stræben og Formaal. Sid I ofte og idelig maae føle Eder fyldte af dens Totalitet, gennemtrængte af dens Fylde, medens I speide med Philosophens forskende Sagttagerøie efter Tingenes inderste Betydninger og deres Grundforhold. Derfor maa jeg ikke glemme at minde Eder om, at, medens hiin kongelige Ord er fremstillet for os som den, der skuer op mod det himmelske Lys, er det den samme, vi see sidde ved Evangelisten Johannes's Fødder.

Dette har jeg nu saaledes talt til Eder om den philosophiske Stræben, mere, for at I skulle ane, hvad det er, jeg her figer, end at I skulle kunne fatte det. Den Tid

vil nok komme for Eder, at I fatte Bægten og Kraften af Alt, hvad jeg her har sagt. Fortrøster Eder dertil!

Fortrøster Eder dertil! siger jeg. Dgsaa ved disse Ord maa jeg dvæle. Dgsaa i denne Henseende har jeg Noget at sige Eder. Nogle blandt Eder kjende sikkert hiin korte fra Grækerne til os komne Haandbog, som indeholder de Grundsætninger, hvorved den stoiske Sjælekraft styrkede sig. I kjende da den Forskjel, den gjør mellem de Ting, som staae i vor Magt, og de Ting, som ikke staae i vor Magt, τὰ ἐφ' ἡμῖν og τὰ ἐκ ἐφ' ἡμῖν. Derom lærte nu hine heroiskefindede Wiis mænd, at kun Det, som staaer i vor Magt, nemlig Dyden og den Aandsstyrke, vi ved den kunne erhverve os, kun det skulde vi lægge Magt paa. Alt, hvad der ikke staaer i vor Magt, skulde vi behandle som Ting, det var ligegyldigt at have og at miste. Men saaledes bør vi ingenlunde tage denne Forskjel. Det kan vor christelige Tænkemaade ikke tilstede. Nei! hvad der ei staaer i vor Magt, det skulle vi betragte som Det, der staaer i en høiere Styrelses Magt. Vi skulle i Henseende til Alt, hvad det er os paalagt selv at arbejde paa, anstrenge vor Kraft — vi skulle i Henseende til Alt, hvad der ikke staaer i vor Magt, leve i Tillid og Fortrøstning. Det Ene er Livets moralske — det Andet dets religiøse Side. Begge Sider have alle Livsforhold og alle Bestræbelser; fra begge Sider ere derfor ogsaa den Studerendes Bestræbelser efter Sandhed og Erkjendelse at betragte. I første Henseende maa jeg først nævne hiin rene Sandhedskjærlighed, hiin rene Respect for Sandheden, som det er vigtigt i denne forvirrede Verden tidlig at tænke paa at bevare, usforvirret og uformørket, at ingen Forfængelighed og ingen Stridsløst skal forstyrre dette kostelige Aandens Die. Dernæst maa

jeg her nævne, den akademiske Flid, hvorom jeg allerede har sagt, at den er et væsentligt Stykke i den Studerendes Rettskaffenhed, paa det at han benytter den ham betroede Tid til Det, hvortil den er ham given. Men endelig hører herhen, at der skal studeres med et kraftigt Mod. Dog — herved gjør jeg Overgangen til den religiøse Tillid og Fortrøstning og den Hengivenhed i Guds Villie, hvor- med I skulle leve. Jeg veed det, den Studerendes Liv har ogsaa i udvortes Henseende mangen Gang sit Mørke; og kasset ud i Verden, som han ofte er, kan han ogsaa i deyne Henseende behøve moralsk Kraft og finde Opfordring til at fortroe sig ved Alt, hvad et Sind, der tidlig er bleven indviet til Guds frygt, maa kunne indgive. Men det er ei derom allene, jeg vilde tale. Endog i indvortes Henseende, endog i Henseende til de aandelige Goder, som gives indenfra, maae vi vide og betænke, at ogsaa de staae ei saaledes i vor Magt, at vi jo ogsaa i vor Dragten derefter trænge til religiøs Hengivenhed, religiøs Fortrøstning, religiøs Daalmodighed, ja religiøs Resignation. Det vil hændes Flere af Eder, — jeg siger Eder det forud — det vil netop hændes Saadanne blandt Eder, som bevæges af en dyb videnskabelig Drift, især naar I føres ind i de philosophiske Undersøgelser, at Meget ville I med al Eder Anstrengelse ei strax kunne fatte, ei strax kunne komme ind i, eller kunne blive fortrolige med; ofte ikke engang efterat Eders Sjæl i længere Tid har arbeidet dermed. Men sætter da tillidsfuld Eders Fortrøstning til, at, naar I kun blive ved, nidkjært at strække Eder efter Maalet, I da nok ville naae hen til et Punct, hvor Lyset vil gaae op for Eder, hvor Alt vil klare sig for Eders Sine, hvor den forvirrede Tilstand i Eders Indre vil løse sig op til en harmonisk Eenhed, og I ville finde Eder med Kraft til Det, og i Besiddelse af Det,

J maaffee forhen endog mistvilde om at kunne opnaae! Bemærker vel, hvad jeg her siger, glemmer det ikke! See! i denne Henseende vilde jeg ikke mindre, end med Hensyn til Livets udvortes Forhold og Kaar, opmuntre Eder til at leve i Tillid og Fortrøstning til den høiere Styrelse. Men ogsaa i denne Henseende maae J leve med religiøs Daalmod, ja Forsagelse, naar J nu dog ogsaa af Mandens Goder ikke opnaae Mere, end der er beskiftet for Eder.

Dg naar J da nu leve Eder ind i et saadant Sindelag, og naar J da mere og mere erfare — thi sandelig det maa erfares — hvad det vil sige at tage Takken paa Herren med sig overalt i Livet, da vilde J og mere og mere komme til at forfare, hvorledes Enhver af os, ei blot i Henseende til den i os boende Ibeernes Fylde, men og i en dybere, helligere Henseende, bærer et Herrens Tempel i vor egen Sjæl, i hvilket vi skulle bede til ham, og i hvilket vi skulle tjene ham, med Tilflugt til ham, naar vi trænge, og med Tak til ham, naar vi have modtaget. Vi skulle selv mere og mere vorde og være ham en saadan Helligdom. J kjende af det gamle Forbunds hellige Bøger hiin unge Sjæl, som var bestemt til at vorde Herrens Prophet, og som, da han tre Gange havde hørt Herrens Røst til sig, tredie Gang erfoer, hvo Den var, der kaldte ham. J, mine unge Venner, gid J strax maae kjende den hellige Røst, naar den kalder Eder, og den lyder til Eder i Dag. —

Dgsaa ønsker jeg Eder, at J, naar J engang nærme Eder Eders Dages Ende, maae kunne glæde Eder og med dyb Taknemmelighed føle, at, hvad aandelige Goder Livet har at give, deraf have J faaet en god Andeel. Først ønsker jeg, at J da maae vide og føle, at Gud har givet Eder det Ypperste og Bedste, at han har givet Eder Sig selv, at han har været tilstede i Eder, som i et helligt Tempel.

Der næst, at han har aabnet Verdensanskuelsesnes, Ideernes, herlige store Fylde for Eder, og ladet Eder leve og røre Eder deri. Fremdeles, at han har ladet Eder i Ungdoms, Manddoms og Alderdoms Dage leve i hjertelige og skjønne Forhold med mange Mennesker, ældre og yngre, som I have Aarsag til at vide Tak for Det, hvad de have været for Eder; og at han endelig en har ladet Eder finde Kraft og Styrke, Mod og Tillid, og har bevaret Eder Reenhed og Oprigtighed, til at kunne udrette og virke, hvad I vare kaldede til; samt givet Eder af Livets øvrige Gøder Eders passende Andeel. Dette Dnske udtaler jeg over Alle, men især over alle Eder, som jeg nu skal forkynde som optagne i vore akademiske Borgeres Tak.

Men inden jeg gaaer hertil maa jeg først henvende mig til de Studerende, som for et Aar siden kom her til Universitetet, og nu have udholdt den philologiske-philosophiske Examen, for at jeg kan lade Dem blandt disse, som have udmærket sig, erholde den dem tilkommende Berømmelse, og derved sige disse nogle Ord, som jeg ønsker hørte af hine alle:

De har nu endt Deres første akademiske Aar, De har endt det med Hæder og Glæde. Hvad vi turde vente af Dem, hvad vi turde vente af flere af deres Commilitoner, og det ikke af faa, er nu skeet. Ikke Faa ere de, som have viist os, at de have anvendt dette Aar vel, at de have gjort en ønskelig, en god, en priisværdig Fremgang. Men De i Særdeleshed ere os glædelige Beviser paa, at vore Bestræbelser i dette Aar have baaret Frugt, og at den Aand, som altid har besjælet den bedre Deel af vor akademiske Ungdom, endnu kraftigen lever ved vort Universitet. Uden Tvivl ville De, ved at see tilbage paa det henrundne Aar, ved at tænke paa det Dieblif, da de kom til Universitetet, og

ved at sammenligne Dem, som, De da vare, med hvad De nu finde Dem at være, — føle, hvilken vigtig, hvilken indholdsfuld, hvilken udviklende og forfremmende Periode i Deres Liv, dette Deres første akademiske Aar har været for Dem. I de Videnskaber, hvori De fra Skolerne medbragte Kundskab, har de styrket Dem; nye have aabnet deres Skatte, deres Helligdomme for Dem. Men især maae De have følt hvad det vil sige, at gennemtrænges af en høiere Erkjendelses Aand, at skue ind i en dybere Erkjendelses Fylde. Og saa behøve vi da ei at bede Dem, lægge paa Hjertet, at De maae lade denne Begyndelse virke, som en levende Opmuntring til at gaae videre, og lade den ikke slappe, men styrke Dem. De føle sikkert den Drikt i Dem, som tracter videre frem. Saa ønsker jeg Dem da det sunde Sind, som, uagtet det føler, hvor lidet det har, da det fornemmer, hvor meget det attraaer, dog stræber friskt og tillidsfuldt fremad; jeg ønsker Dem, at De engang maae ende Deres akademiske Bane, at De maae ende Deres Liv, paa en Maade, der kan svare til denne Dags Glæde, til det Haab, den Fortrøstning, som besjæler Dem i Dag. Og det ønsker ei blot jeg Dem; det ønske alle Deres akademiske Lærere Dem, haade vi, som ere her nærværende, saa og De, der hindredes i at være her i Dag, men som ei mindre, end vi, glæde sig med Dem over denne Hædersdag i Deres akademiske Liv, og ønske Dem tillykke dermed. —

Jeg henvender mig derpaa til Eder, som efter at have overstaaet examen artium, ere fundne værdige til offentlig Berømmelse. Træder nærmere hen til mig!

Hvad saa mange, saavel offentlige som private, lærde Skolebestyreres og Skolelæreres, hvad saamange Privatlæreres Flid, Dygtighed og Omhu, daglig anvendt for at danne unge Mennesker, tilsidst kan udrette, derom kunne

alle De være et glædeligt Vidne, som ved den sidst afholdte examen artium have viist en roesværdig og priselig Fremgang, men især J, som jeg nu har kaldet frem. En stor Deel af Eders Berømmelse tilfalder Eders Lærere, Eders Forældre, eller andre Foresatte, og for deres Skyld finder denne Høitidelighed nok saa meget Sted, som for Eders egen. I denne Henseende lykønsker jeg Eder ogsaa først, altsaa for Eders Læreres, Eders Forældres, Eders Foresattes Skyld, som i Dag have stor Glæde af Eder, og denne Deel af min Lykønskning vil være Eder den kjæreste. Men ogsaa Eders egen Flid, Arbeidsomhed, Udholdenhed, Dydighed, fortjener at berømmes. Lægger nu nye gode/Bestræbelser til de forrige! I have viist Eder virksomme og ivrige i Det, som stod i Eders Magt, bliver saaledes ved, og haaber det Bedste i Henseende til Det, som ei staaer i Eders Magt. Arbejder ogsaa I saaledes, at I engang ved Enden af Eders akademiske Bane, ved Enden af Eders Liv, med Glæde kunne tæuße paa denne Dags Hæder. Og hermed lykønsker jeg Eder anden Gang.

Herpaa erklærer jeg paa Embeds Vegne alle Dem, som i dette Efteraar have overstaaet examen artium, at være akademiske Borgere ved dette Universitet her i Kjøbenhavn. Det være saaledes høit proclameret. — Dertil give Herren sin Betsignelse, at det maa vorde til Fromme og Bedste for Videnskab, Stat og Kirke — for Konge, Fædreneland og alle Enkelte.

Og hermed ender jeg.